

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
070-262-561 / 08
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 5580 датум 21.07.2009.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 98/2006) и чл. 31. став 1. и 2. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“ бр. 79/2005 и 54/2007), у поступку утврђивања законитости и правилности рада Општинске управе Градске општине Ј..... у Ц....., поводом притужбе А.А. из Ц....., Ул....., Заштитник грађана

У Т В Р Љ У Ј Е

I У раду Општинске управе Градске општине Ј..... постоје недостаци који су проузроковали повреду Уставом загарантованог права на мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона грађанке А.А. из Ц....., и повреду принципа добре управе због неиспуњења обавезе утврђене правноснажним решењем Општинске управе Општине Ј....., Одељења за комуналне, стамбене и грађевинске послове, урбанизам и заштиту животне средине VI бр. 360-1010/90 од 2.7.1993. године.

II Утврђеним недостацима повређене су и одредбе члан 42. Закона о становању којим је прописана обавеза општине да до 31. децембра 2000. године обезбеди стан за пресељење носилаца станарског права на стану у својини грађана, на захтев власника станова, уз претходну обавезу доношења, најкасније до 31. марта 1993. године, програма изградње нових станова из средстава обезбеђених од откупа станова.

На основу утврђених недостатака у раду, Заштитник грађана упућује Општинској управи Градске општине Ј.....

П Р Е П О Р У К У

I Потребно је да Градска општина Ј....., сагласно члану 42. став 1. Закона о становању, без одлагања обезбеди одговарајући стан за пресељење потомака М.М, као носиоца станарског права на стану Ул. у Ц....., те да им омогући да се у њега преселе.

II Потребно је да Градска општина Ј....., сагласно члану 42. став 5. Закона о становању, без одлагања, донесе програм изградње нових станова из средстава обезбеђених од откупа станова, а уколико ова средства нису довољна за реализацију наведеног програма и омогућавање расељавања свих носилаца станарског права на становима у приватној својини на територији ове општине, да обезбеди средства из других извора како би своју обавезу испунила.

Општинска управа Градске општине Ј..... обавестиће Заштитника грађана у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке о поступању по њој, уз достављање релевантне документације и других доказа на основу којих се са сигурношћу може утврдити да је по препоруци поступљено.

Р а з л о з и:

Заштитник грађана примио је 13.3.2008. године притужбу А.А, рођене К. из Ц....., на рад Градске општине Ј..... због неиспуњења обавезе утврђене правноснажним решењем Општинске управе Општине Ј....., Одељења за комуналне, стамбене и грађевинске послове, урбанизам и заштиту животне средине VI бр. 360-1010/90 од 2.7.1993. године. Предметним решењем је утврђена дужност општине да обезбеди стан за пресељење М.М. из Ц....., односно њених потомака као носилаца станарског права на стану у својини притужиље у Ул. у Ц....., како би се створили услови да се стан врати на коришћење притужиљи.

Оцењујући наводе из притужбе као и приложену документацију, те чињеницу да је у конкретном случају реч о примени републичких закона, других прописа и општих аката, Заштитник грађана покренуо је поступак контроле законитости и правилности рада органа управе, па је у складу са чланом 29. став 1. Закона о Заштитнику грађана обавестио Општинску управу Градске општине Ј..... о покретању поступка. Истим актом затражено је изјашњење о свим релевантним околностима од значаја за доношење става Заштитника грађана о законитости и правилности рада тог органа.

Начелник Општинске управе Градске општине Ј..... је дописом бр. 360-1010/90 од 23.12.2008. године потврдио да је правноснажним решењем Одељења за комуналне, стамбене и грађевинско-комуналне послове, урбанизам и заштиту животне средине општине Ј..... бр. 360-1010/90 од 2.7.1993. године утврђено право А.К. из К....., власнику стана бр. 3 у Ул., на исељење М.М, носилац станарског права, при чему је предвиђено да ће стан за њено пресељење обезбедити Општина Ј..... из Фонда станова намењених за пресељење лица која имају станарско право на становима у својини грађана, ради враћања тих станова власницима на коришћење, и то до 31.12.1995. године, на основу листе приоритета утврђене у складу са Законом о становању. Наведени рок је каснијим изменама закона продужен до 31.12.2000. године. Провером на лицу места извршеном 7.12.2007. године утврђено је да је М.М. преминула, те да стан користе њен син Д., снаха Љ. те унук Н. са супругом и малолетним дететом. Истакнуто је да је реч о једном од 28 станова које Градска општина Ј..... дугује за пресељење носиоцима станарских права, при чему њихова ранг-листа не постоји, већ се списак води хронолошки, по бројевима предмета. Градска општина Ј..... није донела програм изградње нових станова сагласно члану 42. став 5. Закона о становању, нити је одредила начин решавања проблема за пресељење носилаца станарских права.

Чланом 58. став 1. Устава Републике Србије јемчи се мирно уживање својине и других права стечених на основу закона. Чланом 3. Устава Републике Србије прописано је да је владавина права основна претпоставка Устава и почива на неотуђивим људским правима, при чему се остварује слободним и непосредним изборима, уставним јемствима људских и мањинских права, поделом власти, независном судском влашћу и повиновањем власти Уставу и закону.

Чланом 5. став 1. Закона о општем управном поступку предвиђено је да органи који поступају у управним стварима решавају на основу закона и других прописа (*начело законитости*). Чланом 6. став 1. Закона о општем управном поступку предвиђено је да су,

при вођењу поступка и решавању у управним стварима, органи дужни да странкама омогуће да што лакше заштите своја права и правне интересе, водећи рачуна да остваривање њихових права и правних интереса не буде на штету права и правних интереса других, нити у супротности са законом утрђеним јавним интересима (*начело заштите права грађана и заштите јавног интереса*). Чланом 7. Закона о општем управном поступку прописано је да су органи који воде поступак, односно решавају у управним стварима, дужни да обезбеде успешно и квалитетно остваривање и заштиту права и правних интереса физичких лица, правних лица или других странака (*начело ефикасности*).

Чланом 42. Закона о становању предвиђено је да је општина је дужна да до 31. децембра 2000. године обезбеди стан за пресељење носиоца станарског права на стану у својини грађана, када захтев за пресељење поднесе власник који је тај стан стекао као усељив пре 26. децембра 1958. године, односно наследници тог власника. Право првенства за обезбеђење стана за пресељење носиоца станарског права има лице које нема решену стамбену потребу на територији Републике. Стан за пресељење носиоца станарског права треба да буде одговарајући, у смислу члана 41. став 4. овог закона. Општина је дужна да средства прибављена од откупа станова приоритетно усмерава за изградњу нових станова, са наменом за решавање стамбених потреба лица која имају станарско право на становима у својини грађана, чије пресељење захтевају власници тих станова. Општина је дужна да прибављене станове приоритетно усмерава за решавање стамбених потреба лица из става 3. овог члана. Општина ће донети, а најкасније до 31. марта 1993. године, програм изградње нових станова из средстава обезбеђених на начин утврђен у ставу 3. овог члана.

На основу чињеничног стања, које је у овој ствари неспорно утврђено, с обзиром да Градска општина Ј..... није оспорила наводе притужбе, и анализе важећих прописа, Заштитник грађана утврдио је да је неиспуњавањем обавезе утврђене правноснажним решењем, која се састоји у обезбеђивању услова за пресељење носилаца станарског права на стану у приватној својини, дошло до повреде принципа добре управе и повреде права притужилце од стране Градске општине Ј.....

На основу приложене документације, утврђује се да је решење Одељења за комуналне, стамбене и грађевинске послове, урбанизам и заштиту животне средине Општине Ј..... VI бр. 360-1010/90 од 2.7.1993. године постало извршно 2.8.1993. године, те да ни након 15 година, а 8 година пошто су истекли сви законом предвиђени рокови, по њему није поступиено, што повреди права госпође А.А. даје трајни карактер.

Непоступање по правноснажном решењу којим је конкретизована обавеза јединице локалне самоуправе, предвиђена Законом о становању, представља не само повреду уставног начела владавине права, које подразумева повиновање органа јавне власти Уставу и закону, већ и повреду принципа садржаних у вишестраним међународним уговорима које је наша земља ратификовала, и на чије поштовање се обавезала.

Заштитник грађана посебно скреће пажњу да је у другом случају, у коме се чињенично стање у великој мери поклапа са проблемом госпође А.А, а примењивани су идентични правни прописи, Европски суд за људска права већ одлучивао на штету Републике Србије. Реч је о пресуди Европског суда за људска права у предмету „Илић против Србије“, по представци бр. 30132/04 од 9. октобра 2007. године, објављеној у „Службеном гласнику РС“ бр. 99/07 од 2. новембра 2007. године, којом је потврђено да „свако мешање државног органа у мирно уживање своје имовине треба да буде законито, а да начело владавине права, као једно од основних начела демократског друштва, подразумева

обавезу државе да поштује судске и друге одлуке које су донете против ње. Зато неизвршење правноснажног налога за исељење заштићеног станара који је донео надлежни орган општине, при чему је општина, која је имала обавезу да изврши налог, имала и довољно средстава и расположивих станова да заштићеном станару подносиоца представке обезбеди алтернативни смештај, а без одговарајућих законских средстава којима би се општина могла приморати да испоштује свој налог, представља повреду члана 1. Протокола 1., због немогућности власника да буде враћен у посед своје имовине, па је Република Србија дужна да обезбеди, помоћу одговарајућих средстава, у року од три месеца од правноснажности ове пресуде, извршење налога за исељење“. У наведеном случају Република Србија обавезана је да подносиоцу представке, на име претрпљене нематеријалне штете, исплати износ од 3700 евра у динарској противвредности, укључујући и све таксе које се могу наплатити.

Из наведених разлога важно је не само поступити по наведеном правноснажном решењу, чијим извршењем би се притужиљи А.А. омогућило да своја власничка права остварује у пуном обиму, већ и без одлагања приступити доношењу програма изградње нових станова, у складу са чланом 42. став 5. Закона о станивању, односно на други начин омогућити расељавање свих носилаца станарског права на становима у својини грађана на територији Градске општине Ј....., с обзиром да пример госпође А.А. није усамљен, те да на територији ове општине постоји чак 28 власника станова са идентичним проблемом. Даље одржавање таквог стања, без постојања било каквог плана или предузимања конкретних корака како би се решио проблем који постоји већ дуги низ година, недопустиво је, и треба имати у виду да се на описани начин, поред кршења права грађана чији су интереси непосредно угрожени, у опасност доводи и целокупна друштвена заједница, с обзиром на могућност ангажовања имовинске одговорности Републике Србије због незаконитог рада њених органа, како пред домаћим, тако и пред међународним судом или другим телима.

Ценећи утврђене чињенице и правне прописе од значаја у овој ствари, Заштитник грађана, сагласно члану 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана, упућује препоруку поступајућем органу, ради отклањања уочених недостатака у раду.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић

Доставити:

- Градској општини Ј....., Начелнику Општинске управе, Ц.....
- копију Председнику Градске општине Ј.....,
- копију притужиљи,
- у списе предмета.